

No. 1.

HE KUPU
WHAKAMARAMA.

HE KUPU WHAKAMARAMA.

No. 1.

NELSON (WHAKATU).
EDITOR—REV. F. A. BENNETT.

MAEHE, 1898.

Ki nga iwi, ki nga hapu, o te takiwa o te Porowini o Whakatu. tae atu hoki ki etahi atu takiwa o te Waipounamu. me te Aotearoa, tena koutou.

No te mea he taenga tuatahitanga atu tenei no taku reta ki a koutou, he mea tika kia ata whakamaramatia tona tikanga.

Ko tona ingoa koia tenei te mau ake nei. Engari kei pohehe mai koutou ki tona tikanga, me ki tonu atu inaianei, kei runga anake i te tikanga o te whakapono tana whakamarama haere. He mea tika ano hoki pea kia ata kii atu ki nga tangata korero o te reta rei, he minita no nga Maori te Kai-tuhituhi, no te Hahi o Ingarangi. No te mea he nui nga tikanga o te whakapono kaore i te ata marama ki te nuinga o te tangata, "ko te kotinga hoki e nui ana, ko nga kai-mahi e ruarua ana." (Matiu 9. 37) puta ake ana te whakaaro kia tukua atu etahi kupu ruarua nei, ki nga marae o o koutou kainga takoto ai, (i te ruarua rawa hoki o matou o nga minita Maori mo tenei kotinga nui) kia kitea mehemea e kore e tupono etahi purapura torutoru nei e whai hua hei o, mo ia tangata, ia wahine, ia tamaiti, e korero ana i enei kupu.

Ko te reta nei ka perehitia i roto i nga marama katoa. Kaore he utu mo tenei pukapuka. Ki te titiro mai a te tangata he rere noatu. E tika ana. Engari ia me utu ano ka taea ai te perehi, me utu ano ka riro mai ai te pane kuini hei tuku atu i roto i te meera. Kati, maku e ki atu, ko te orange o te manu nei kei te aroha o te tangata. Mehemea he whakaaro aroha to tetahi ki te manu nei, pai noatu kia tukuna mai e ia tetahi kapa kotahi nei, kia mana ai te perehitanga. E rima rau kape o te reta kotahi ka perehitia i roto i nga marama katoa, ka tuku atu ai ki nga takiwa katoa o Te Waipounamu me Te Aotearoa. Kaui taku hiahia kia karangatia mai e nga tangata o ia takiwa, o ia takiwa, te manu nei kia tae atu ki o ratou takiwa. Ko te karanga kau heoi ano, kaore he tikanga o te utu, kei te whakaaro o te tangata tera. Kaore ahau i te mohio ki nga takiwa, ki nga tangata hoki e hiahia ana ki te manu nei, kati, ma koutou e whakaatu mai o koutou ingoa me o koutou ksinga.

Kei te hiahia hoki ahau kia tukuna mai e koutou a koutou patai mo runga i nga tikanga o te Hahi, o nga Karaipiture ranei, a koutou tono ranei kia whakamaramatia nga tikanga o nga wahi uaua i kitea ai e koutou o nga tikanga o te Whakapono. Ka kite koutou i etahi rarangi uaua o te Karaipiture, tukua mai ki konei, mehemea e kore e taea te whakamarama atu. Kati nga kupu whakamarama. Kua mohio koutou inaianei ki nga tikanga o te reta ka tukuna nei ki o koutou takiwa. Karanga mai, karanga mai ki ta koutou manu, mehemea e kore e taea e ia te waha atu o tetahi kupu whakamarama mo o koutou pouritanga.

Ka tukuna atu te manu nei i runga i te ngakau whakapono, i te ngakau inoi ki te Atua, kia tukuna mai e ia tana manaakitanga ki runga ki tenei tikanga kua homai nei e ia ki roto ki nga ngakau o ana pononga. E ki ana hoki a Ihaia (55. 11) "Ka pena ano taku kupu e puta atu ana i toku mangai; e kore e hoki kau mai ki a au; engari ka meatia taku i pai ai ka taea hokitaku i unga atu ai."

Ko ta te tangata he rui kau i nga purapura, ko nga hua ia ma te atua e whakaae mai. Koia tenei te tukuna atu nei te Kupu Whakamarama, ki nga marae o o koutou takiwa takoto ai, hei titiro ma koutou, hei whakaaro ma koutou, hei awhina i a koutou i runga i nga tikanga e rapua nei e te ngakau, kia marama ai ta tatou hiko i runga i te huarahi whaiti o to tatou whakapono.

Heoi, ma te Atua e tuku iho tana manaakitanga, ki tenei whakahere ka tukuna atu nei i mua i tona aroaro.

TE WHAKAEMINGA MAI O TE WHAKAPONO.

E hoa ma, e nga tangata o ia takiwa, o ia takiwa, i roto i enei ra kei te kite tatou kua maha rawa nga wawahanga o nga Hahi. Kua tu noake tenei tangata me tana whakapono, tetahi atu tangata me tana whakapono. Kia noho tupato, kia mataara tatou, "kei akina, kei kahakihakina e nga hau katoa o te whakaako, he maminga na te tangata, he tinihanga, e mahia ai te whakapohehe." (Epeha 4. 14.)

HE KUPU WHAKAMARAMA.

Kua oti te tuhituhī i a I Pita iii. 15, "kia rite tonu te kupu i a koutou, i nga wa katoa, hei whakahokinga atu ma koutou ki nga tangata katoa e ui ana ki a koutou, ki te mea e tumanakohia atu nei e koutou."

E toru tekau ma iwa nga whakarohē kua whakaritea mai e te Hahi nui o Ingarangi, he mea kia whakareera ai nga whakaaro rere ke, kia whakapumautia ai hoki te whakaaro tabi ki nga mea o te Whakapono, o te Karakia.

Ko aua whakarohē he mea hanga mai i te tau 1882, i te wa i kitea ai te maha noatu o nga Kai-whakaako e whakatu ana i a ratou ano hei Kai-whakahaere mo nga tikanga o te whakapono. He maha rawa no nga tikanga pohehe me nga kupu kuare e whakaingoatia ana ki te whakapono, huihui ana nga tangata tino matau, nga kaumatua taturu o te whakapono, a, i runga i a ratou whiriwhiringa whakaputaina atu ana eratou ki te ao katoa aua whakarohē e toru tekau ma iwa, kua tapiritia mai nei kei te mutunga o a tatou Rawiri, ara koi nga Rawiri hou.

Ko aua whakarohē katoa he mea hanga ki runga ki te kaupapa o te whakapono, ara ki runga ki nga Karaipiture. He mea tika e hoa ma kia korero tonu tatou i aua whakarohē kia kimihia hoki e tatou te whakamaramatanga mo aua whakarohē i roto i nga Karaipiture.

Ko aua whakarohē nei hei tiaki i a tatou i nga wa e pupuhi mai ai nga hau katoa o te whakaako, nga maminga a te tangata, te tinihanga e mahia ai te whakapohēhe.

NGA WHAKAROHĒ.

I. Mo te Tokotoru Tapu kia whakapono-hia

"Kotahi rawa te Atua ora, te Atua pono, no tua whakarere, a ake tonu atu; kahore ona tinana, kahore ona wahī, kahore te mamae e pa ki a ia: kahore he mutunga mai o tona kaha, o tona mohio, o tona pai: ko ia te Kai-hanga, te Kai-whakau o nga mea katoa, o nga mea e kitea ana, o nga mea hoki kahore e kitea. Tāua Atua kotahi nei, he hunga Tokotoru: te Atuatanga o taua Tokotoru, kotahi tonu; te kaha, kotahi tonu; te ora o tua whakarere a ake tonu atu, kotahi tonu. Tāua Tokotoru nei, ko te Matua, ko te Tama, ko te Wairua Tapu."

Ka kitea ki konei te kupu whakaha me te whakapono o mua mai ra no o etahi tangata e ki nei he tangata te Atua. (I roto i enei ra ko nga "Momona," ara ko te Hahi o Ihu Karsiti o te hunga tapu o muri nei, te hunga kei te kauwhau i te tangatanga o te Atua).

I. E ki ana te whakarohē tuatahi nei, "kahore ona, tinana, kahore ona wahī,

kahore te mamae e pa ki a ia." Tirohia i a Hoani 4: 24. Ihaia 40: 18, 25. Tiuteronomi 4: 15. Ruka, 24: 39. Hoani, 1: 18; 5: 37. Nga Mahi, 17: 24, 28, 29. Roma 1: 20, 21. 1 Timoti 1: 17; 6: 16.

"Kahore te mamae e pa ki a ia." Tauanga 23: 19. Maraki 8: 6. Hiperu 6: 17, 18. Hemi 1: 13, 17.

II 1. "Kotahi rawa te Atua ora, te Atua pono." Ekoruhe 3: 3, 14, 15; 6: 23; Tauanga 27: 16; Tiuteronomi 5: 26; Hohua 3: 10; 1 Hameura 17: 26; Nga Waiata 42: 2; 84: 2; Ihaia 42.9. Here-maia 10: 10; Raniera 6: 26; Matiu 16: 16; Hoani 17: 3; Nga Mahi 14: 15; Roma 9: 26; 2 Koriniti 6: 16; 1 Timoti 4: 10; 6: 17; Hiperu 10: 31; Whakakitenga 4: 8; 10: 5, 6.

2. "Kahore he mutunga mai o tona kaha." Kenehi 17: 1; 18: 14. Hopa 42: 2; Matiu 19: 26; Epeha 3: 20.

3. "O tona mohio." Kenehi 16: 13; 1 Hamuera 2: 3; 1 Kingi 8: 39; Hopa 26: 6; Waiata 44: 21; Mahi 15: 18; Roma 11: 33.

4. "O tona pai." Ekoruhe 15: 11. 1 Hamuera 2: 2; Waiata 86: 15; 118: 1; Raniera 9: 9; Hona 4: 2; Ruka 1: 77, 78; Roma 2: 4; 2 Koronti 1.3. Epeha 2: 4; Hiperu 6; 10. 1 Hoani 4. 8.

5. "Ko ia te Kai-hanga onga mea katoa." Kenehi: te tabi me te rua o nga upoko. 2 Kingi 19. 15. Waiata 33. 6. Mahi 17: 24. Epeha 3: 9. Korohe I. 16. Whakakitenga 4: 11: 10. 6.

6. "Te Kai-whakau o nga mea katoa." Tiuteronomi 82: 89 &c. 1 Hamuera 2: 6; Hopa 12: 9; Waiata 22: 28. Ihaia 14: 27; 40: 11-18, 15, 22. Matiu 6. 25-30; 10: 29, 30. Roma 11. 86.

7. "No tua whakarere a ake tonu atu." Kenehi 21: 33. Tiuteronomi 33: 27; Waiata 9. 7; 90: 2, 4; Ihaia 44. 6; 57: 15. Roma 1. 20; 16: 26. 1 Tim 1: 17. Whakakitenga 1: 8; 5: 14; 10: 6.

Kati. He whakamarama tenei kia kite ai tatou ko nga Karaipiture te kaupapa o to tatou whakapono. Hei tetahi putanga etahi o nga kupu whakamarama.

Heoi e rere ra e te manu nei, a ma te Atua koe e manaaki, mana e whakatutuki te wahī i rite ai hei taunga atu mou. Haere me tau pikaunga, a ma te roa o te ra e whakaatu mai to mahi i oti i a koe.

No to koutou hoa i roto i nga mahi a te Ariki.

Na Peneti,
Nelson.

